DE JONGE arts m+G

onderdeel van Logio

PLANETARY HEALTH EN DE PUBLIEKE GEZONDHEID

Kansen voor de arts Maatschappij + Gezondheid

Beste lezer,

Hierbij presenteren wij met trots het rapport ‘Planetary health en de Publieke Gezondheid; kansen voor de arts Maatschappij + Gezondheid’, gebaseerd op de uitkomsten van de hackathon ‘Planetary Health en de Publieke Gezondheid’ van 2 december 2022.

Planetary health wordt steeds belangrijker. De gevolgen van jarenlange uitputting van onze planeet worden alsmaar zichtbaarder en inzichtelijker in de literatuur. Onder de algemene bevolking is steeds meer bewustzijn over de consequenties van ons handelen op de planeet en op de gezondheid van haar inwoners. Ook in de curatieve zorg is hier steeds meer aandacht voor. Artsen Maatschappij + Gezondheid (M+G) pleiten voor meer aandacht voor planetary health in het veld van de publieke gezondheid en daarbuiten. Om hierin een eerste stap te zetten is de eerste hackathon ‘Planetary Health en de Publieke Gezondheid’ georganiseerd.

De hackathon is georganiseerd door de werkgroep Planetary Health van de vereniging voor artsen in opleiding tot specialist (AIOS) - ‘De Jonge Arts Maatschappij + Gezondheid’. Deze werkgroep is opgericht door gepassioneerde artsen in opleiding tot arts M+G vanuit de verschillende profielen. De missie van de werkgroep is dat elke arts in de publieke gezondheid een rol vervult in de uitdaging om planetary health te beschermen, behouden en bevorderen ten behoeve van de publieke gezondheid.

Tijdens de hackathon gingen zestig (aanstaande) artsen M+G aan de slag voor planetary health. De hackathon ging van start met een lezing van Prof. Dr. Mackenbach, gevolgd door een videoboodschap van Karine van 't Land van de Koepel Artsen M+G (KAMG) en de ervaringen van Peter van den Hazel en Petra Koenders vanuit de COP27. Hierna werden deelnemers uitgedaagd om zelf na te denken over mogelijkheden om als arts M+G bij te dragen aan planetary health. Zij gingen aan de slag met mogelijke oplossingsrichtingen verdeeld over drie thema's:

- Arts M+G en planetary health – binnen de eigen organisatie
- Arts M+G en planetary health – als collectief
- Internationaal klimaatakkoord 2022 (COP27) en de publieke gezondheid

Note: verduurzaming van de bedrijfsvoering wordt buiten beschouwing gelaten, omdat hiervoor al andere mooie initiatieven bestaan, zoals de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 en diverse "Green Teams".

Graag delen wij de meest veelbelovende ideeën van deze inspirerende bijeenkomst in dit rapport, in de hoop dat we ook ú er (verder) toe kunnen bewegen om vandaag nog de volgende stap te zetten.

Met vriendelijke groeten,

Annemiek de Nooijer, Anniek Reinhold, Nora van Gaal, Petra Koenders, Susanne Bruinsma en Tobias Wormhoudt

Mede namens de andere leden van de werkgroep "Planetary Health":
Anne de Boer, Birgit Peters, Evelien Potters, Inge van Jaarsveld, Myrthe Frissen, Pauli Bles, Simone Gerritsen, Sophie van Blijswijk en Vassia Ivanova

planetaryhealth.djamg@gmail.com

INHOUDSOPGAVE

Introductie 5
Planetary health en de oplossingsrichtingen van de arts M+G 10
Kansen voor artsen M+G 12
    Kansen in het dagelijks werk 13
    Kansen als collectief 16
    Kansen met anderen 19
Randvoorwaarden 22
Dankwoord 25
Bijlage 1: Overzichtstabel 27
Bijlage 2: Legenda 28

1. INTRODUCTIE

1. INTRODUCTIE

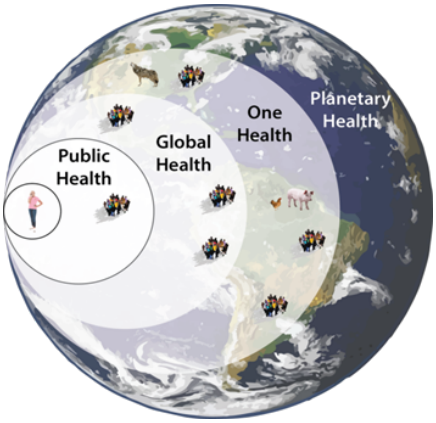
De arts M+G is een specialist op het gebied van de publieke gezondheid

"Geneeskunde is sociale wetenschap en politiek is niet anders dan geneeskunde op grote schaal," Rudolf Virchow (Duits arts, volkenkundige en politicus 1821-1902)

Het werk van de arts M+G richt zich op het beschermen, behouden en bevorderen van de publieke gezondheid. Artsen M+G werken in verschillende omgevingen waarin ze te maken hebben met een gezondheidsprobleem op individueel niveau (micro), op groeps- of organisatieniveau (meso) en op populatieniveau (macro). De arts M+G kan de impact van een gezondheidsbedreiging- of kans op micro-, meso- of macroniveau gemakkelijk vertalen naar de andere niveaus. De arts M+G verbindt verschillende vakgebieden, bijvoorbeeld preventie aan cure en care, maar ook aan beleid, onderwijs en wetenschap.[1] Veel artsen M+G zijn werkzaam bij een GGD (gemeentelijke gezondheidsdienst), maar ze kunnen onder andere ook werkzaam zijn bij zorgverzekeraars, universiteiten, het RIVM of de Nederlandse Zorgautoriteit. In principe kan iedere functie gerelateerd aan publieke gezondheid door een arts M+G bekleed worden, zowel binnen de patiëntzorg als beleid, advies, onderzoek of opleiding.

Planetary health en de publieke gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Planetary health benadert gezondheid en welzijn van de mens en alles wat verder leeft op de planeet in directe samenhang tot de ecologische grenzen van de planeet en sociaaleconomische, cultureelsystemische en politieke factoren. Onze (publieke) gezondheid is afhankelijk van het ecosysteem waarin wij als mensen leven. Planetary health omvat daarmee 'public health', maar ook bredere definities van gezondheid die het werk van de arts M+G raken, zoals global health en one health.

Bron: Eric Marthy

[1] *Het beroepsprofiel Arts M+G – Koepel Artsen Maatschappij + Gezondheid (KAMG) 2022*

Planetary health omvat negen planetaire grenzen van de ecosystemen op de planeet aarde, welke in 2009 zijn geïntroduceerd in het wetenschappelijk tijdschrift Nature[2]: opwarming van de aarde, biodiversiteitsverlies, fosfaat- en stikstof gebruik, het gat in de ozonlaag, oceaanverzuring, waterschaarste, landgebruik, chemische verontreiniging en luchtvervuiling. Overschrijding van deze grenzen leidt tot, vaak onomkeerbare, gevolgen voor de planeet en daarmee de gezondheid en het voortbestaan van de mensheid. De planetaire grenzen kunnen niet los van elkaar gezien worden: ze hebben versterkende invloed op elkaar. Het overschrijden van een van de grenzen heeft onlosmakelijk consequenties voor de andere grenzen. Volgens de meest recente inzichten (2022) zijn alleen de grenzen oceaanverzuring en het gat in de ozonlaag op dit moment niet overschreden. Er is nog niet vastgesteld wat de definitie is van de grens aan luchtvervuiling.[3]

Overigens was het gat in de ozonlaag in de jaren '70 en '80 van de twintigste eeuw zeer problematisch, maar dankzij het opstellen internationale afspraken in 1987 (beter bekend als 'Het Montreal-protocol") en het naleven daarvan is het tij gekeerd.[4] Dit biedt een hoopvol voorbeeld.

Volgens het 'Lancet Countdown on Climate Change and Health' rapport van 2021 wordt de publieke gezondheid bedreigd door mondiale milieuveranderingen binnen die negen planetaire grenzen.[5] Ter illustratie: klimaatverandering kan leiden tot extreme weersomstandigheden en natuurrampen die de fysieke en mentale publieke gezondheid negatief beïnvloeden. Bovendien kan het leiden tot de verspreiding van ziekten door de verschuiving van ziekteverwekkers. Verstoord landgebruik kan bijdragen aan verder verlies van biodiversiteit en lucht- en waterverontreiniging, wat direct een nadelige invloed heeft

[2] *Planetary boundaries | Nature Climate Change*
[3] *Outside the Safe Operating Space of the Planetary Boundary for Novel Entities, Persson et al, Environmental Science & Technology 2022 56 (3), 1510-1521 DOI: 10.1021/acs.est.1c04158*
[4] *About Montreal Protocol (unep.org)*
[5] *2021 Report - Lancet Countdown*

op de gezondheid van mensen. Verlies van biodiversiteit kan leiden tot verminderde beschikbaarheid en kwaliteit van voeding en verspreiding van (nieuwe) infectieziekten. Overschrijding van de negen planetaire grenzen leidt daarnaast indirect tot een toename van de sociale ongelijkheid, armoede en conflicten en daarmee gepaard gaande migratiestromen, welke op hun beurt weer een negatieve invloed hebben op de publieke gezondheid. Dit maakt het essentieel dat er rekening gehouden wordt met planetary health bij het werken aan de publieke gezondheid.

Er zijn koppelkansen tussen gezondheidswinst en positieve milieu impact

Er zijn steeds meer voorbeelden van interventies met gezondheidswinst én positieve milieu impact. Zo bevordert vervoer door middel van fysieke beweging (wandelen, fietsen, etc.) de ervaren gezondheid en vermindert dit tegelijkertijd ook luchtvervuiling en energieconsumptie. Het ondersteunen van voedselproducenten en consumenten in de transitie naar een duurzamer, meer plantaardig dieet leidt tot reductie van cardiovasculaire ziekten en minder overgewicht, terwijl dit gepaard gaat met minder land- en watergebruik en een afname van CO2-uitstoot.[6] Gelukkig bestaan er nog veel meer van dit soort koppelkansen.

[6] *https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S2468-2667%2822%2900068-8*

OVERZICHTSTABEL

Kansen in het dagelijks werk	Kansen als collectief	Kansen met anderen
Artsen M+G zijn ambassadeurs voor Planetary Health	Artsen M+G werken in invloedrijke posities	Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de mens
		
Artsen M+G nemen Planetary Health mee in de spreekkamer, projecten en beleidsadviezen	Artsen M+G zijn zichtbaar in de media	Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de planeet
		
Artsen M+G zetten Planetary Health op de agenda bij de eigen werkgever	Artsen M+G versterken hun positie in het publieke en politieke debat	Artsen M+G oefenen invloed uit op het publieke en politieke debat
		

2. PLANETARY HEALTH EN DE OPLOSSINGS-RICHTINGEN VAN DE ARTS M+G

2. PLANETARY HEALTH EN DE OPLOSSINGSRICHTINGEN VAN DE ARTS M+G

Het vergroten van de betrokkenheid en impact van de artsen M+G op het gebied van planetary health verdelen wij in vijf oplossingsrichtingen: aandacht genereren, agenderen, activeren, aangaan van samenwerkingsverbanden en aan tafel zitten. Hieronder worden de vijf verschillende soorten oplossingsrichtingen toegelicht. We noemen deze verschillende soorten oplossingsrichtingen de 5 A's. Je herkent de 5 A's in het rapport aan de hand van de bijbehorende symbolen.

Aandacht genereren	Het genereren van aandacht voor planetary health bij belanghebbenden binnen én buiten het werkveld van de publieke gezondheid en in de opleiding van de arts M+G. De bewustwording en kennis over planetary health worden vergroot.
Agenderen	Het onderwerp planetary health in relatie tot publieke gezondheid komt op de agenda binnen én buiten het werkveld. Er worden afspraken gemaakt om planetary health mee te wegen in het ontwikkelen en de uitvoering van het beleid.
Activeren	Het initiëren en uitvoeren van concrete acties die een positief effect hebben op planetary health in relatie tot publieke gezondheid zowel in de spreekkamer, als breder binnen én buiten het werkveld. Deze acties dragen bij aan concrete positieve resultaten, voor mens en milieu.
Aangaan van samenwerkingsverbanden	Het maken van verbinding met andere partijen die met planetary health (en de publieke gezondheid) bezig zijn, om de slagkracht en positieve impact van de samenwerkende partijen te vergroten, voor mens en milieu.
Aan de tafel zitten	Het zichtbaar zijn als belangrijke partij en expert binnen het thema planetary health en de publieke gezondheid. Afvaardigingen van artsen M+G worden aan de belangrijke tafels met betrekking tot planetary health betrokken en leveren input aan, zodat rekening gehouden kan worden met actuele kennis en inzichten op het gebied van planetary health en publieke gezondheid.

3. KANSEN VOOR ARTSEN M+G

3. KANSEN VOOR ARTSEN M+G

Als specialisten op het gebied van de publieke gezondheid is het essentieel dat artsen M+G inspelen op gezondheidsrisico's en -kansen ten aanzien van planetary health, op micro-, meso- en macroniveau. De deelnemers van de hackathon hebben op basis van drie thema's kansen geformuleerd voor de artsen M+G: in het dagelijks werk, als collectief en met anderen.

Kansen in het dagelijks werk

Ondanks de diversiteit aan werkgevers en functies waarbinnen artsen M+G werken, zijn er veel parallellen in de mogelijkheden die artsen M+G in hun werk hebben om planetary health in relatie tot publieke gezondheid te beschermen, behouden en bevorderen.

Artsen M+G zijn ambassadeurs voor planetary health

Aangezien artsen M+G specialisten zijn op het gebied van de publieke gezondheid en mondiale milieuproblemen de grootste bedreigingen van de 21e eeuw voor de publieke gezondheid zijn, moeten artsen M+G het verband tussen de gezondheid van de planeet en de mens zichtbaar maken voor de buitenwereld. De arts M+G kan zichzelf positioneren als ambassadeur voor planetary health. Een eerste stap is om deze ambassadeursrol rondom planetary health te benoemen in je LinkedIn-profiel of handtekening onder e-mails. Een volgende stap kan zijn om de relatie tot planetary health binnen alle dagelijkse werkzaamheden te benoemen en uit te dragen.

Artsen M+G nemen planetary health mee in de spreekkamer, projecten en beleids-adviezen

De arts M+G kan op micro-, meso en macroniveau impact maken. Zo kan de arts M+G in de spreekkamer de verbinding leggen tussen gezondheid en planetary health. Dit kan bijvoorbeeld door binnen de jeugdgezondheidszorg te bespreken dat het pakken van de fiets in vergelijking met andere vervoersmiddelen gezonder is voor jouzelf en de planeet. Daarbij kan zelfs de link gelegd worden naar klinische ziektebeelden die hierbij gebaat zijn, zoals astma. Daarnaast kunnen artsen M+G nieuwe projecten opzetten die erop gericht zijn om zowel de gezondheid van de maatschappij als de planeet te bevorderen, zoals een voorlichtingscampagne vanuit een afdeling leefomgeving van een GGD over voeding die zowel gezond als duurzaam is. Planetary health kan ook worden ingebed in lopende projecten, zoals Gezonde School. Als laatste kan planetary health worden meegenomen in de beleidsadviezen over gezondheid die een arts M+G gevraagd en ongevraagd geeft. Dit kan bijvoorbeeld in een advies over pandemische paraatheid waarbij er aandacht is voor de negen planetaire grenzen en hoe deze van invloed zijn op risico's van infectieziekten. Daarnaast kan een arts M+G van de medische milieukunde in een beleidsadvies de link tussen mentale gezondheidswinst en een groene leefomgeving maken.

Bij al deze activiteiten is het belangrijk dat goed lopende lokale initiatieven met een positief effect op planetary health landelijk worden opgeschaald, inclusief richtlijnen en/of naslagwerken. Ook is het belangrijk dat er landelijk wordt samengewerkt, zodat niet elke organisatie zelf het wiel hoeft uit te vinden.

Artsen M+G zetten planetary health op de agenda bij de eigen werkgever

Het is belangrijk dat planetary health terugkomt in de visie, strategie en operatie van elke GGD en andere organisatie waar artsen M+G werkzaam zijn. De organisaties houden rekening met planetary health bij alle rollen die zij hebben en bij alle taken die zij uitvoeren. Bij elke beleidsbeslissing wordt een figuurlijke 'groene bril' op gezet. Hiermee wordt nagegaan of de beslissing die wordt gemaakt nadelige effecten heeft op de negen ecologische grenzen van de planetary health. De milieueffecten van taken en beleidsbeslissingen kunnen inzichtelijk worden gemaakt met een nog op te stellen afwegingskader. Het is noodzakelijk dat de organisaties waar artsen M+G werkzaam zijn geld en tijd vrijmaken om planetary health verder in te bedden in het DNA van de organisatie. Dit kan door een aandachtsfunctionaris aan te stellen of door artsen M+G of andere medewerkers gedeeltelijk voor deze taken vrij te spelen. Verder pleiten artsen M+G ervoor dat de werkgever de Green Deal Duurzame Zorg ondertekent en de afspraken daaruit implementeert.

Kansen als collectief

Er is een enorme diversiteit in het vakgebied van de artsen M+G in zowel werkzaamheden, functies als werkgevers. Logischerwijs is er een grote diversiteit in de wijze waarop zij verenigd en georganiseerd zijn: vanuit inhoud, vanuit werkgever of vanuit wetenschappelijke verenigingen van profielartsen. Tot slot zijn alle artsen M+G, via hun wetenschappelijke vereniging, verenigd in de Koepel Artsen Maatschappij + Gezondheid (KAMG). Daarnaast zijn er dan ook nog actievelingen die elkaar opzoeken voor eigen initiatieven, zoals bij deze hackathon. Deze diversiteit draagt eraan bij dat optreden als collectief niet altijd vanzelfsprekend, maar wel veelbelovend is. Tenslotte zijn alle artsen M+G opgeleid en gepositioneerd om zich in te zetten voor de publieke gezondheid. Als collectief kan de positie van artsen M+G verder worden versterkt en daarmee de impact worden vergroot.

Artsen M+G werken in invloedrijke posities

Op dit moment hebben weinig artsen M+G een adviserende positie waarbij ze beleidsbeslissingen op meso- of macroniveau maken of hierop adviseren. Dit terwijl ze wel als specialist binnen de publieke gezondheid de overkoepelende blik hebben om dit te kunnen doen met oog voor zowel publieke gezondheid als planetary health. Veel artsen M+G zijn werkzaam bij een GGD vanuit hun profielexpertise. Deze functies oriënteren zich van oudsher op het micro- en mesoniveau. De gezondheidsbedreigingen en -kansen gerelateerd aan planetary health bevinden zich daarnaast ook op het macroniveau.

Door als artsen M+G op invloedrijke posities expertise in te brengen, kan invloed uitgeoefend worden op lokaal, regionaal en landelijk beleid. Op deze wijze kunnen artsen M+G zowel de stem van de publieke gezondheid als de planetary health laten horen en de koppelkansen telkens benadrukken en benutten. Dit gedaan worden vanuit een consulterende rol, voor bijvoorbeeld programma's en akkoorden, zoals het Preventieakkoord of de wetenschapsagenda rondom planetary health van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Ook zouden artsen M+G werkzaam moeten zijn bij (landelijke) instanties die beleid ontwikkelen op het gebied van gezondheid of milieu, zoals het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) of zelfstandige bestuursorganen zoals de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) of de Nederlandse Organisatie voor Toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO). Vanuit deze posities van beleidsontwikkeling – en monitoring kan de arts M+G concrete inbreng leveren vanuit diens expertise.

Artsen M+G zijn zichtbaar in de media

Het is van belang dat (individuele) artsen M+G steeds vaker zichtbaar en actief zijn in de diverse media. Waarbij artsen M+G zich uitspreken als specialist. Door krachten te bundelen kan een duidelijk gezondheidssignaal in relatie tot de gezondheid van de planeet afgegeven worden. Uitdagingen van onze verschillende profielen kunnen vanuit het planetary health framework toegelicht worden; denk aan infectieziekten en biodiversiteitsverlies of veehouderijen in relatie tot luchtkwaliteit en longziekten. Deze boodschap kunnen artsen M+G delen via bijvoorbeeld een interview of ingezonden brief in de krant, maar ook op andere landelijke media zoals radio of tv, of sociale media zoals LinkedIn.

Artsen M+G versterken hun positie in het publieke en politieke debat

De positie van artsen M+G als collectief kan versterkt worden in het publieke en politieke debat over publieke gezondheid en planetary health. Door een proactieve rol hierin te nemen en expertise te delen wordt de arts M+G ook door andere belanghebbenden hierin gekend en meegenomen als relevante gesprekspartner. Het is belangrijk dat artsen M+G, en de organisaties waar zij werken, een officiële opdracht krijgen ter bevordering van planetary health. Hierbij is het helpend als deze opdracht wordt gegeven door de Directeuren Publieke Gezondheid van de GGD, het ministerie van VWS of de KAMG.

Kansen met anderen

Juist in de samenwerking met anderen ligt de grootste kans om invloed uit te oefenen op planetary health. De arts M+G moet hiervoor benaderbaar zijn voor andere partijen, samenwerken en het thema blijven agenderen.

Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de mens

Artsen M+G kunnen vanuit hun expertise aanhaken bij actuele thema's die lokaal of landelijk spelen en hierbij de stem van de publieke gezondheid en planetary health laten horen, bijvoorbeeld bij landelijke programma's zoals de Green Deal Duurzame Zorg. Daarnaast kunnen artsen M+G ook gevraagd en ongevraagd adviseren hoe planetary health en publieke gezondheid op meso- of macroniveau terug kunnen komen in lokaal of landelijk beleid. Artsen M+G bouwen zo aan een netwerk met andere relevante partijen voor planetary health, al dan niet in directe relatie tot publieke gezondheid. Denk bijvoorbeeld aan medisch specialisten (zoals dermatologen over UV-schade en kleedgedrag bij een opwarmend klimaat) of beleidsmedewerkers bij lokale, provinciale of landelijke overheid of onderzoekers.

Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de planeet

Artsen M+G zijn opgeleid in de breedte van de publieke gezondheid, maar planetary health vraagt om een transdisciplinaire samenwerking met verschillende partijen uit bijvoorbeeld de industrie, financiële sector, landbouw, wetenschap, politiek en gezondheidszorg. Door krachten te bundelen, ook buiten de publieke gezondheid, kan positieve impact op zowel planetary health als publieke gezondheid bereikt worden. Dat kan door aan te sluiten bij bestaande initiatieven, zoals de Planetary Health Hub NL, maar ook door zelf nieuwe initiatieven te starten. Denk bijvoorbeeld aan een transdisciplinaire denktank, waarbij voldoende aandacht geborgd is voor de (positieve en negatieve) volksgezondheidsimpact van klimaatmitigatie en -adaptatie. Maar ook aan participatie van de jeugd, wiens toekomst (mede)afhankelijk is van de staat van de planeet.

Artsen M+G oefenen invloed uit op het publieke en politieke debat

Indien de positie van de artsen M+G als collectief is versterkt in het politieke en publieke debat, kan hierin de expertise van een arts M+G gebruikt worden om voor besluitvorming te kiezen die zowel de menselijke gezondheid als de planetary health beschermt, behoudt en bevordert. Artsen M+G komen op voor rechten die een schone en gezonde omgeving waarborgen en streven naar een wettelijke verankering hiervan. Er wordt vanuit milieu- én gezondheidsperspectief gepleit voor 'true pricing', waarbij productprijzen ook de kosten van milieuschade includeren, zodat hun bijdrage aan schade aan de planeet zichtbaar wordt in de maatschappij. Bij deze acties kan worden samengewerkt met partijen binnen de klimaatbeweging. Artsen M+G kunnen (en moeten) ook deelnemen in een transdisciplinair "outbreak management team" (OMT) voor planetary health. Een van de doelen van dit OMT kan zijn om wereldwijd beleid te vertalen naar lokaal beleid. De arts M+G zet daarbij in op de effecten op de gezondheid (van mens en planeet). Ook kunnen artsen M+G, met anderen, in Nederland een eigen klimaattop organiseren: de COP NL. Op deze Nederlandse klimaattop worden beleidsbeslissingen gemaakt worden die politici en pleitbezorgers meenemen naar de wereldwijde klimaattop. Binnen de klimaattop kunnen artsen M+G een belangrijke, kartrekkende rol vervullen in deelsessies over of rakend aan publieke gezondheid.

4. RAND-VOORWAARDEN

4. RANDVOORWAARDEN

Het tekort aan artsen M+G wordt verholpen

Er bestaat een grote discrepantie tussen vraag naar en aanbod van artsen M+G. Het tekort aan artsen M+G komt niet alleen door een chronisch te lage instroom en tekort aan gefinancierde opleidingsplekken voor de arts M+G tweede fase, ook is er een groeiende zorgvraag door de demografische groei, vergrijzing en epidemiologische, sociaal-culturele en vakinhoudelijke ontwikkelingen. De zorgvraag gaat verder groeien door effecten van de mondiale milieuveranderingen, de verslechterende planetary health.[7] Uit onderzoek door De Geneeskundestudent blijkt dat 70% van de geneeskundestudenten vindt dat artsen een rol hebben in de verduurzaming van de zorg en 83% geeft aan meer te willen weten over gezondheidsrisico's van klimaatverandering.[8] Door de arts M+G te positioneren als dé arts op het gebied van planetary health, ten minste in bepaade profielen, kan dat een wervend effect hebben voor de specialisatie tot arts M+G en kunnen tekorten in de nabije toekomst worden verminderd.

Planetary Health wordt een integraal onderdeel van de opleiding tot arts M+G

Om de arts M+G te kunnen positioneren als dé arts op het gebied van planetary health is het nodig dat planetary health als rode draad wordt ingebed in de opleidingen en nascholingen van alle artsen M+G en (waar mogelijk) in de profielopleidingen. Er moeten modules en e-learnings worden gemaakt, bijvoorbeeld over planetary health en gezonde voeding. Daarnaast is het waardevol dat ook de buitenwereld kan zien welke arts expert is in planetary health. Het krijgen van een aantekening door middel van het volgen van een module is hier een mogelijkheid voor.

[7] *Capaciteitsplan 2024-2027 Deelrapport 4 Sociaal Geneeskundigen - Capaciteitsorgaan*
[8] *GS-A4-Onderzoeksrapport-Duurzaamheid-DEFVK.pdf (degeneeskundestudent.nl)*

Er is ruimte om als artsen M+G evidence based te werken binnen de planetary health

Evidence based werken en verder onderzoek zijn cruciale voorwaarden voor het tot recht komen van de rol van de artsen M+G binnen de planetary health. Het is van groot belang dat de beschikbare wetenschap toegepast wordt en dat er wordt gewerkt aan het opzetten van academische werkplaatsen Planetary Health in samenwerking met universitaire medische centra. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt dat artsen M+G onderzoek doen binnen de Planetary Health, wat er weer voor zorgt dat er meer kennis en inzicht ontstaat over de verbondenheid tussen de gezondheid van de planeet en de mens, en wat de arts M+G hierin kan betekenen.

Er is ruimte om als artsen M+G vrijelijk te adviseren, ook bij overheidsorganisaties en GGD'en

Artsen M+G werkzaam bij een overheidsorganisatie en GGD kunnen een conflict ervaren tussen de ambtseed en de artseneed. Bij hen kunnen politieke gevoeligheid, de relatie met de gemeentelijke bestuurders en druk vanuit managers of een Directeur Publieke Gezondheid ervoor zorgen dat artsen hindernissen ervaren om vrijelijk te adviseren in het belang van de publieke gezondheid en planetary health. Een voorwaarde is dan ook dat artsen M+G gevraagd en ongevraagd vrijelijk kunnen adviseren over gezondheidsrisico's, onafhankelijk van de politieke situatie. Er is een debat nodig over de ambtseed voor artsen en de financiële positie van GGD-diensten en de lokale overheden.

5. DANKWOORD

5. DANKWOORD

Tot slot willen wij onze dank uitspreken aan eenieder die heeft bijgedragen aan de succesvolle organisatie van onze hackathon. Zonder deze steun zou het onmogelijk zijn geweest om dit evenement te realiseren. We zijn dankbaar voor de financiële bijdragen, maar vooral dat zoveel organisaties met deze steun hebben aangegeven dat ze planetary health een belangrijk onderwerp vinden dat de aandacht verdient. Dankzij hun steun konden we een platform bieden aan onze collega artsen M+G en AIOS M+G om hun ideeën en oplossingen te delen voor de uitdagingen op het gebied van planetary health. We kijken uit naar blijvende samenwerkingen en toekomstige projecten.

Mail gerust met vragen of ideeën naar de werkgroep Planetary Health
van de AIOS-vereniging De Jonge Arts Maatschappij + Gezondheid:
planetaryhealth.djamg@gmail.com

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTABEL

Kansen in het dagelijks werk	Kansen als collectief	Kansen met anderen
Artsen M+G zijn ambassadeurs voor Planetary Health	Artsen M+G werken in invloedrijke posities	Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de mens
		
Artsen M+G nemen Planetary Health mee in de spreekkamer, projecten en beleidsadviezen	Artsen M+G zijn zichtbaar in de media	Artsen M+G werken samen met belanghebbenden vanuit de gezondheid van de planeet
		
Artsen M+G zetten Planetary Health op de agenda bij de eigen werkgever	Artsen M+G versterken hun positie in het publieke en politieke debat	Artsen M+G oefenen invloed uit op het publieke en politieke debat
		

BIJLAGE 2. LEGENDA

	Aandacht genereren
	Agenderen
	Activeren
	Aangaan van samenwerkingsverbanden
	Aan de tafel zitten